

u redós íntim

ARXIU

d'abril de 1981

veïna, amb el risc evident de caure avall.

L'ordre, el realisme i la contemplació del paisatge natural i humà, juntament amb la necessitat de trobar una vida confortable, el plaer per la badoqueria i l'observació inesgotable, confegirien el dia a dia i la mirada d'un escriptor inabastable.

Els primers anys de joventut va lluitar per trobar un estil propi. Sempre va ser un individualista i les propostes alienes mai no li van fer el pes. El seu era un camí en solitari, no n'hauria pogut agafar cap altre.

Va viure fent de periodista i de corresponsal. Va viatjar per tot Europa i va passar llargues temporades a París i a Londres. Moscou, Berlín, Roma, Madrid foren alguns dels llocs on va establir relacions intel·lectuals especial-

JUDIT PUJADÓ

Solitud. El Mas Pla, a Llofriu, on Pla passava hores escrivint

ment amb aquells catalans que ja hi eren i que podien oferir-li ajudes de tota mena.

Josep Pla va passar la vida patint pel poc sou que cobrava com a periodista, un sou escàs i inconstant que li complicava enormement l'existència. Solitari i sovint malcarat, la convivència en parella adquiria unes dificultats tan grans que mai no va aconseguir el confort que li podien proporcionar. Adi Enberg, com explica Cristina Badosa al llibre *Josep Pla, biografia d'un solitari* fou la persona amb qui va conuiu més temps, i la que més va patir la personalitat de l'escriptor.

Conservador i individualista, políticament sempre va apostar pels "partits d'ordre". Per a ell les

Periodista i corresponsal, Pla va viatjar per tot Europa i féu llargues estades a París i a Londres

esquerres no tocaven de peus a terra, no tenien en compte la realitat del país. Per això quan esclatà la Guerra Civil es va posar al servei dels franquistes, pels qui va treballar, des de Marsella. La probable responsabilitat que tenia per haver donat les dades de sor-

tida d'un vaixell que va ser bombardejat a l'alçada del Cap de Creus la va arrossegar molt temps i l'aposta pel realisme, que per a ell suposava el bándol franquista, ben aviat li va mostrar la cara més fosca. La dictadura no estava per realismes, per individualitats ni per matisos. Pla era un personatge incòmode que havia de patir la censura com qualsevol altre.

El 1944 i el 1945 va treballar pels aliats, ajudant alguns jueus a travessar la frontera. Els americans havien de desembarcar en algun port de la Mediterrània i Roses era la candidata que havia d'alliberar el país. Però van escollir Sicília, amb el permís de la màfia, que permetia als aliats derrotar Mussolini i mantenir la dictadura de Franco que ben aviat els seria favorable. A Europa es debatia massa fronts.

Josep Pla va tornar definitivament a l'Empordà. Es va treure el títol de patró i es va fer construir *El Mestral*, una barca que pretenia fer servir per practicar el contraban. El negoci no va prosperar. Als anys cinquanta, instal·lat al Mas Pla, inicià la tasca ingent de reescriure les *Obres completes* i destil·lava l'amor al país en articles i reportatges, descrivint els paisatges i les seves gents, salvant, amb les armes que tenia a la mà, la cultura que el franquisme hauria volgut esclafar.●

La immediata activitat del centre és una exposició temporal, a partir del dia 28, amb dibuixos de Günter Grass

La maleta i el quadern gris

L'origen de la Fundació Josep Pla, dirigida per Anna Aguiló, el trobem al 1973, quan l'escriptor va fer donació dels llibres de la seva biblioteca personal. No fou, però, immediatament, que es va obrir el centre. De fet van caldre uns quants anys per aconseguir adequar l'edifici on havia nascut Josep Pla i signar els estatuts que n'havien de regular el funcionament.

En l'actualitat ofereix un munt de serveis i atractius que assegurin l'èxit de la visita. A la planta baixa -explica Mireia Xarau- podem seguir la biografia de Pla a través de fotografies, textos i alguns elements que van conformar la seva vida, com ara la maleta que l'acompanyava en els nombrosos desplaçaments arreu

l'edició diària a internet, tindran el plaer de veure l'original del quadern amb tapes, efectivament, de color gris on Pla prenia notes i que foren la base per redactar, anys més tard, l'edició impresa que coneixem.

Altres llaminadures per paladars fins que ofereix la fundació són fragments de la memorable entrevista que li va fer Soler Serrano en aquella època remota en que la televisió s'atrevia a oferir delícies selectes a públics majoritaris.

A més a més, per qui vulgui seguir la geografia de l'Empordanet de la mà de Pla, es poden fer quatre itineraris a través dels textos impresos per la fundació: *Palafrugell-peix fregit*, *Aigua de mar*, *La llibertat* i *El rerepaís*.

Si es desitja, i prèvia reserva, es poden fer les passejades

JUDIT PUJADÓ

Maleta que feia servir Josep Pla en els seus viatges

del món, o un dels escriptors de l'Ateneu Barcelonès on hi va passar tantes hores amb d'altres intel·lectuals catalans, els seus anys de formació.

La segona planta està dedicada a l'obra de Pla. Podem veure documents originals dels articles i reportatges que escrivia des d'arreu del món i publicava a *La Publicitat*, *La Veu de Catalunya* i *Destino*. També podem contemplar els 47 volums de la seva obra completa, a la que dedicà els darrers anys de la vida, i altres primeres edicions d'algunes de les biografies memorables que va fer, com *Vida de Manolo*, la dedicada a Santiago Rusiñol o la de Joan Maragall. La tercera planta està dedicada a *El quadern gris* i acull les exposicions temporals.

El gruix d'addictes i incondicionals d'*El quadern gris*, que enguany poden gaudir de

amb Anna Maluquer, que recita els textos planians. Per als més petits, la fundació ofereix tallers de tota mena i per als estudiosos, conserven un centre de documentació on es poden consultar la correspondència de l'autor i originals manuscrits.

Pels camins de l'Empordà és una de les exposicions temporals que s'inaugura el 28 de juny: posa en relació els dibuixos que va fer l'escriptor Günter Grass durant les estades vacacionals a l'Empordà, amb textos de Josep Pla, i que alguns privilegiats ja van poder veure a la Fira de Frankfurt de l'any passat.●

Més informació:

www.fundaciojoseppla.cat
tel: 972-30-55-77
http://elquaderngris.cat/blog

JUDIT PUJADÓ

Vora el mar. Calella i Llafranc des del far de Sant Sebastià

El pitjor

PAISATGE MALMÈS

La gosadia de la construcció de nous edificis no té aturador. Pujant fins el far de Sant Sebastià, un dels llocs privilegiats on Pla portava els visitants per fer-los admirar un paisatge on les sorres de Llafranc i Calella fan emmudir i l'horitzó perfila les illes Formiga, no deixem de veure xalets, edificis i grues que encara n'han d'aixecar de nous.